

Pandiwa: Uri, Aspekto at Pagsasanay

Ang pandiwa (verb) ay bahagi ng pananalita na nagsasaad ng kilos, gawa o galaw.

Ano ang Pandiwa?

Ang pandiwa ay ang bahagi ng pananalita na nagsasaad ng kilos, gawa, o galaw na ginagawa, naranasan, o nararamdaman ng simuno sa pangungusap. Sa Ingles, ang pandiwa ay katumbas ng verb, at ito ang salitang nagpapakita kung ano ang ginagawa, ginawa, o gagawin ng isang tao, hayop, o bagay.

Mga Halimbawa ng Pandiwa sa Pangungusap

- Kumain si Ana ng almusal bago pumasok sa paaralan.
- Naglalaro ang mga bata sa bakuran tuwing hapon.
- Sumulat ng liham si Ben para sa kanyang lolo.
- Nagluto ang nanay ng sinigang para sa hapunan.
- Bumasa si Carlo ng pahayagan kaninang umaga.
- Natulog nang maaga ang mga bata kagabi.
- Uminom ng gatas ang sanggol bago matulog.
- Naligo si Elena agad pagkagising.
- Tumakbo ang mga mag-aaral sa paligid ng palaruan.
- Sumayaw ang mga mag-aaral sa programa ng paaralan.
- Nag-aral si Mark nang mabuti para sa kanyang pagsusulit.
- Naglinis ang mga bata ng kanilang silid-aralan.
- Tumulong si Rosa sa gawaing-bahay.
- Umiyak ang sanggol dahil sa gutom.
- Ngumiti ang guro sa mga mag-aaral.
- Lumangoy ang mga bata sa ilog noong Linggo.

Mga Uri ng Pandiwa Ayon sa Layon

Isa sa pangunahing paraan ng pagklasipika sa pandiwa ay kung may layon ito o wala. Narito ang dalawang uri:

- Pandiwang Palipat (Transitive): May layon o bagay na direktang tumatanggap ng kilos

- Pandiwang Di-Palipat o Katawanin (Intransitive): Walang layon; nagtatapos ang kilos sa mismong gumagawa nito

Paalala: sa ilang aklat, magkaiba nang kaunti ang bilang at pangalan ng mga uri ng pandiwa.

Aspekto ng Pandiwa

Ang aspekto ng pandiwa ay nagpapakita kung kailan naganap ang kilos. May tatlong pangunahing aspekto: ang perpektibo (naganap na ang kilos), ang imperpektibo (kasalukuyang nagaganap ang kilos), at ang kontemplatibo (magaganap pa lamang ang kilos). Narito ang pagbabago ng walong pandiwa sa tatlong aspekto:

- Ugat: Perpektibo (naganap) / Imperpektibo (nagaganap) / Kontemplatibo (magaganap)
- kain: kumain / kumakain / kakain
- inom: uminom / umiinom / iinom
- basa: bumasa / bumabasa / babasa
- sulat: sumulat / sumusulat / susulat
- laro: naglaro / naglalaro / maglalaro
- tulog: natulog / natutulog / matutulog
- ligo: naligo / naliligo / maliligo
- luto: nagluto / nagluluto / magluluto

Pokus ng Pandiwa

Ang pokus ng pandiwa ay tumutukoy sa bahagi ng pangungusap na binibigyang-diin ng anyo ng pandiwa — maaaring ito ang gumagawa ng kilos, ang tumatanggap nito, o ang lugar na kinaganapan. Narito ang tatlong pangunahing uri ng pokus:

- Tagaganap (Actor Focus): Bumili ang bata ng tinapay. (Ang bata, bilang gumagawa, ang pokus.)
- Layon (Object Focus): Binili ng bata ang tinapay. (Ang tinapay, bilang tumatanggap ng kilos, ang pokus.)
- Ganapan (Locative Focus): Pinagbilhan ng bata ng tinapay ang tindahan. (Ang tindahan, bilang lugar na kinaganapan, ang pokus.)

Pagsasanay sa Pandiwa

Tukuyin kung Perpektibo (P), Imperpektibo (I), o Kontemplatibo (K) ang pandiwa sa bawat pangungusap.

1. Kumain si Juan ng almusal.

2. Naglalaro ang mga bata sa parke.
3. Iinom ako ng tubig mamaya.
4. Natulog nang maaga ang lola.
5. Nagluluto ang nanay sa kusina.
6. Magluluto kami ng sinigang bukas.
7. Bumasa si Maria ng libro kagabi.
8. Umiinom ng gatas ang sanggol.
9. Maliligo ang mga bata pagkatapos ng laro.
10. Sumulat ng tula ang guro.
11. Naliligo si Pedro ngayon.
12. Babasa ako ng pahayagan sa umaga.

Susi sa Pagwawasto

1. P 2. I 3. K 4. P 5. I 6. K 7. P 8. I 9. K 10. P 11. I 12. K